

ההבדלים בתפיסת המחלה וניהול עצמי של סוכרת סוג 1 בין המאובחנים בגיל צעיר ובוגר.

גיל דורון ופועה דרוקס

סמינר התנהגות בריאות בהנחיית ד"ר אפרת נטר

מחקר זה מתבסס על המושג תפיסת מחלה, שהוא חלק ממודל ניהול עצמי בזמני מחלה (לוונטל, 1992). המחקר בחן הבדלים בתפיסת המחלה וניהול עצמי של מחלת הסוכרת סוג 1 בין אלו שאובחנו בגיל צעיר (עד גיל 20) לעומת אלו שאובחנו בגיל בוגר (מעל גיל 20).

השערות:

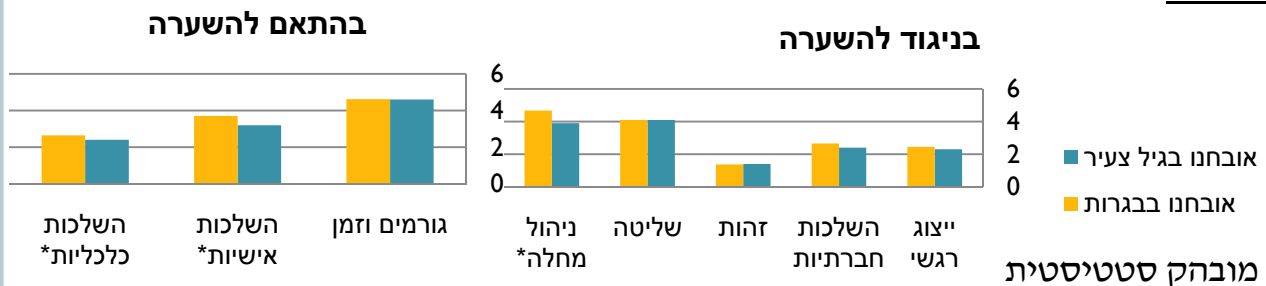
1) זהות המחלה והייצוג הרגשי בקרב חולים שאובחנו בגיל צעיר יהיו גבוהים מזו של אלו שאובחנו בבגרות. 2) לא יהיו הבדלים בגורמי המחלה ותפיסת זמן המחלה בקרב החולים שאובחנו בגיל צעיר לבין אלו שאובחנו בבגרות. 3) השלכות המחלה, במימד החברתי, יהיו נמוכות בקרב אלו שאובחנו בבגרות יחסית לאלו שאובחנו בגיל צעיר. לעומת זאת, ההשלכות במימד האישי, יהיו גבוהות יותר בקרב אלו שאובחנו בבגרות. במימד הכלכלי לא יהיה הבדל בין הקבוצות. 4) תפיסת השליטה בסוכרת הנעורים תהיה טובה יותר בקרב אלו שאובחנו בילדות מאשר אלו שאובחנו בבגרות. במקביל, חולים שאובחנו בגיל צעיר ינהלו את מחלתם באופן יציב יותר ותקין מאשר חולים שאובחנו בבגרות. 5) יהיה קשר בין מרכיב תפיסת שליטה בתפיסת המחלה לבין ניהול עצמי של המחלה.

שיטה:

• השתתפו 141 חולים בוגרים המתמודדים עם סוכרת סוג 1 (סוכרת נעורים): 90 שאובחנו בגיל צעיר (לפני גיל 20) ו- 51 שאובחנו בגיל בוגר (אחרי גיל 20).
• מערך מתאמי רוחבי.

• מילוי עצמי של: שאלון תפיסת המחלה מיושם לסוכרת (IPQ-R, Moss-; Morris et al, 2002); השלכות, 5 פריטים, $\alpha=.73$; שליטה, 4 פריטים, $\alpha=.75$; ייצוג רגשי, 6 פריטים, $\alpha=.85$; יכולת ריפוי, 4 פריטים, $\alpha=.75$; זמן מחלה, 4 פריטים, $\alpha=.53$; זהות מחלה, 16 פריטים, $\alpha=.8$; שאלון ניהול עצמי (17 פריטים, $\alpha=.81$).

תוצאות:

בנוסף, נמצא קשר חיובי מובהק בין תפיסת השליטה בתפיסת מחלה לבין ניהול עצמי של המחלה.

דיון:

נראה כי זמן אבחון המחלה אינו משמעותי בתפיסת המחלה, אבל כן בניהול עצמי של המחלה, למרות שבכיוון הפוך מהצפוי. ייתכן כי בקרב אנשים שהמחלה אובחנה אצלם בגיל צעיר והוריהם ניהלו את המחלה, הם עצמם לא פיתחו שליטה וניהול עצמי של המחלה, בהשוואה לאלו שהמחלה אובחנה אצלם בבגרות.